

Nota informativă
la proiectul legii privind organismele modificate genetic

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul legii privind organismele modificate genetic a fost elaborat de Direcția politici în domeniul biodiversității din cadrul Ministerului Mediului
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>Proiectul legii este elaborat în vederea implementării măsurii prevăzute în Secțiunea 7, Capitolul 4, Titlul V din Planul Național de acțiuni pentru implementarea Acordului de asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472/2016.</p> <p>Analiza situației actuale a scos în evidență un șir de lacune în procesul de reglementare a activităților cu organisme modificate genetic sau produse care conțin/constau din organisme modificate genetic, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none">- cadrul legislativ aplicabil la moment este inadecvat pentru asigurarea securității biologice;- lipsa unor instrumente eficiente pentru prevenirea, detectarea și constatarea practicilor de utilizare pe teritoriul republicii a organismelor modificate genetic;- ineficiența controlului de stat realizat asupra operațiunilor de obținere, testare, producere, utilizare și comercializare a organismelor modificate genetic; <p>Deficiențele reglementărilor privind activitățile cu organisme modificate genetic, depistate în procesul de implementare a Legii 755/2001 privind securitatea biologică creează bariere în procesul de autorizare a activităților cu organisme modificate genetic și pentru un monitoring adecvat și împiedică supravegherea transfrontalieră efectivă.</p> <p>Concomitent, urmare a reformei administrației publice centrale se impune delimitarea clară a funcțiilor acestora în procesul de elaborare a politicilor, implementare și control a activităților care implică organisme modificate genetic.</p> <p>De asemenea, adoptarea proiectului legii va da posibilitate Republicii Moldova de a restricționa sau de a interzice cultivarea organismelor modificate genetic pe întreg teritoriul său sau selectiv în unele regiuni, în conformitate cu prevederile Directivei (UE) 2015/412 din 11 martie 2015 de modificare a Directivei 2001/18/CE în ceea ce privește posibilitatea statelor de a restricționa sau de a interzice cultivarea organismelor modificate genetic pe teritoriul lor.</p> <p>Cu referire la utilizarea produselor alimentare și furajelor care constau sau</p>

conțin organisme modificate genetic atât la nivel mondial cât și european este acceptat faptul imposibilității excluderii la momentul actual a acestora din lanțul alimentar sau furajer. Această situație impune adoptarea unor măsuri urgente și adecvate de ameliorare și dezvoltare a cadrului legislativ și normativ secundar ce ține de domeniul securității biologice, inclusiv transpunerea în legislația națională a prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1829 din 22 septembrie 2003 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic și Regulamentului (CE) nr. 1830 din 22 septembrie 2003 privind trasabilitatea și etichetarea organismelor modificate genetic și trasabilitatea produselor destinate alimentației umane sau animale, produse din organisme modificate genetic și altor acte normative comunitare și tratate internaționale în domeniul agriculturii și siguranței alimentelor.

3. Descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prezenta Lege transpune Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 106 din 17 aprilie 2001, așa cum a fost modificată ultima oară prin Regulamentul (UE) 2019/1243 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019.

Centrul de Armonizare a Legislației a constatat netranspunerea unor prevederi ale Directivei 2001/18/CE: Anexa I B privind tehnicile de modificare genetică care implică excluderea unor organisme din domeniul de aplicare cu condiția că acestea să nu împiedice utilizarea moleculelor de acid nucleic recombinat sau a OMG; Anexa III privind informațiile solicitate în notificare; pct. III și IV din Anexa III A privind informațiile solicitate în notificări cu privire la condițiile de diseminare în mediul gazdă a OMG, altele decât plantele superioare, precum și informațiile cu privire la interacțiunile dintre OMG și mediu; Anexa III B privind informațiile solicitate în notificări cu privire la diseminările de plante superioare modificate genetic (PSMG) (GYMNOSPERMAE și ANGIOSPERMAE); Anexa V cu privire la criteriile aplicabile în vederea stabilirii procedurilor diferențiate pentru anumite OMG.

Urmare a obiecției expuse prevederile anexelor menționate au fost transpuse, iar Tabelul de concordanță completat.

Concomitent, Directiva implică unele acțiuni care urmează a fi transpuse în legislația națională după aderarea Republicii Moldova la UE.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul legii privind organismele modificate genetic are drept scop armonizarea la prevederile unionale și asigurarea cadrului național de reglementare în domeniul organismelor modificate genetic, prin respectarea principiilor precauției și a celui etic, pentru asigurarea protecției sănătății umane și a mediului, îmbunătățirii bunăstării populației, ținându-se cont și de impactul acestora asupra intereselor social-economice ale populației și țării.

Capitolul I din lege stabilește domeniul de aplicare și definițiile, principiile de bază ale politicii de stat în domeniul dat, obligațiile generale și sfera de acțiune a legii care include:

- a) diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic (OMG), în alte scopuri decât plasarea pe piață, inclusiv activitățile de cercetare;
- b) plasarea pe piață a organismelor modificate genetic, ca produse în sine sau componente ale altor produse;
- c) mișcarea transfrontalieră a organismelor modificate genetic, ca produse în sine sau componente ale altor produse

Capitolul II se referă la competențele administrative și de reglementare, stabilește atribuțiile organelor centrale de specialitate privind procesul de elaborare a politicilor în domeniu, implementare a lor și activităților de control și responsabilitățile Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică pentru stabilirea riscurilor de la introducerea OMG. Concomitent, sunt prevăzute obligațiile notificatorului care desfășoară activități de introducere deliberată în mediu sau plasare pe piață a organismelor modificate genetic.

Capitolul III stabilește procedura de introducere deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, în alte scopuri decât introducerea pe piață și include procedura standard de notificare, autorizare, consultare a publicului, avizare de către Comisia Națională pentru Securitate Biologică și suspendare a autorizației.

Capitolul IV stabilește procedura de plasare pe piață a organismelor modificate genetic ca produse în sine sau componente ale altor produse și include pe lângă procedura standard de notificare, procedura simplificată de autorizare și, de asemenea, procedura de consultare a publicului și avizare de către Comisia Națională pentru Securitate Biologică.

Capitolul V stabilește normele privind procesul de raportare și monitorizare, utilizare a informațiilor noi, evaluare a riscului ecologic, etichetarea și ambalare și Clauza de salvagardare.

Capitolele VI și VII includ un și de dispoziții care se referă la considerentele socio-economice, Registrul organismelor modificate genetic, confidențialitatea

datelor, accidente și măsuri de urgență, responsabilitatea și repararea daunelor în caz de accident și responsabilitatea pentru încălcarea prevederilor legii.

Adoptarea proiectului legii va genera un șir de impacturi pozitive majore, inclusiv:

- excluderea diseminării nedeliberate a organismelor modificate genetic în mediul înconjurător;
 - obligativitatea existenței unei evidențe stricte a organismelor modificate genetic, pasibile pentru diseminare în mediu și plasare pe piață;
 - crearea unui cadru instituțional adecvat și funcțional pentru activitățile cu organisme modificate genetic;
 - asigurarea unui proces transparent de autorizare a utilizării organismelor modificate genetic;
 - stabilirea unor cerințe clare privind documentele care urmează a fi prezentate pentru obținerea unei autorizații pentru activitățile cu organisme modificate genetic;
 - asigurarea informării tuturor grupurilor de interese despre efectele produselor agroalimentare cu conținut de OMG;
 - prevenirea unor posibile catastrofe la nivelul mediului înconjurător, și a celui din domeniul sănătății umane și animale;
 - conservarea biodiversității și păstrarea echilibrului ecologic;
 - asigurarea dezvoltării agriculturii convenționale și ecologice durabile;
 - sustenabilitatea ecosistemelor naturale și agricole și protecția acestora;
- Toate activitățile cu implicarea organismelor modificate genetic, cercetările științifice vor fi premise doar în baza autorizației eliberate de către autoritatea competentă în domeniul mediului.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu implică cheltuieli financiare suplimentare din contul Bugetului de Stat.

Actualmente asigurarea activității Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică este suportată de Ministerul Mediului (locație, dotare, etc). Cheltuielile anuale pentru activitatea Comisiei nu depășesc suma de 1000 de lei, membrii Comisiei nefiind remunerați.

Urmare a aprobării proiectului legii privind organismele modificate genetic cheltuielile în cauză nu vor fi suportate de Ministerul Mediului, dar de Agenția de Mediu.

Proiectul legii privind organismele modificate genetic nu are impact negativ asupra economiei statului, dar va crea facilități pentru producătorii autohtoni ai producției agricole tradiționale și ecologice, prin stabilirea mai multor

reglementări la utilizarea organismelor modificate genetic. În proiectul legii a fost introdusă plata exclusiv pentru examinarea notificărilor asupra scopului introducerii produselor cu organisme modificate genetic pe teritoriul Republicii Moldova. Cuantumul plății a fost stabilit în mărime de 40000 lei, argumentarea plății respective se bazează pe experiența statelor Uniunii Europene, care percep o astfel de plată și necesitatea efectuării unor teste de laborator privind prezența modificărilor genetice în produsele agricole și alimentare disponibile pe piața internă a Republicii Moldova. Banii încasați vor fi transferați la bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare:

Proiectul legii vine întru executarea Planului Național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană în perioada 2017–2019 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1472/2016.

Actul normativ propus pentru avizare abrogă prevederile Legii nr.755/2001 privind securitatea biologică.

Concomitent, proiectul este elaborat în scopul asigurării unui nivel adecvat de protecție pentru siguranța transferului, manipulării și utilizării organismelor vii modificate genetic rezultate din biotehnologia modernă și care pot avea efecte adverse asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice, ținând de asemenea cont de riscurile pentru sănătatea omului, urmare a ratificării de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 1381/2002 a Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică, Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur la Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea, ratificat prin Legea nr. 96/2018 și Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu (Aarhus, 1998) cu amendamentul din Almaty (2005).

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul legii privind organismele modificate genetic este supus repetat procedurii de avizare din considerentele că, în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, a fost emisă Dispoziția DGDP/C-1 nr.6 din 10 august 2021 potrivit căreia au fost excluse din procedura legislativă proiectele de acte normative devenite nule conform prevederilor art. 47 alineatele (12) și (14) din Regulamentul menționat, inclusiv proiectul legii privind organismele modificate genetic.

Având în vedere investirea noului Guvern proiectul menționat urmează repetat a fi supus procesului de legiferare potrivit procedurilor legale.

Menționăm că, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de act normative a fost plasat spre consultare pe pagina oficială a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului www.mediu.gov.md, rubrica: Transparența în procesul decizional, secțiunea: Proiecte de documente și pe portalul www.particip.gov.md

Concomitent, în conformitate cu art. 34 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și în contextul Hotărârii Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, atât Analiza impactului de reglementare cât și proiectul legii privind organismele modificate genetic au fost examinate în cadrul ședințelor Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător la 03.03.2020 și 28.04.2020 corespunzător.

Proiectul Legii privind organismele modificate genetic a fost înregistrat la Cancelaria de Stat, fiindu-i atribuit numărul unic de înregistrare 515/MADRM/2020. Proiectul dat a fost supus procedurii de avizare și consultare publică cu toate instituțiile interesate

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a recepționat avize de la următoarele instituții: Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Camera de Comerț și Industrie, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Academia de Științe a Moldovei, A.O. Asociația Internațională a Păstrătorilor Răului „Eco-Tiras”.

Propunerile și observațiile formulate în cadrul procedurii de avizare au fost luate în considerare, proiectul fiind revizuit prin prisma recomandărilor înaintate.

Proiectul legii privind organismele modificate genetic a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 961/2020, înregistrat în Parlament cu nr. 2 din 05.01.2021, avizat și susținut de 8 (opt) Comisii parlamentare și Direcția Generală Juridică a Parlamentului.

8. Constatările expertizei anticorupție

Constatările expertizei anticorupție sunt reflectate în două Rapoarte de expertiză anticorupție (nr. 06/2-6088 din 02.10.2020 și nr. 06/2-7752 din 07.12.2020).

Având în vedere investirea noului Guvern proiectul menționat urmează repetat a fi supus expertizei anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

În urma evaluării proiectului național din perspectiva compatibilității cu legislația UE relevantă, se remarcă cu titlu general că, acesta și-a atins parțial finalitatea propusă, având în vedere omisiunile de transpunere constatate în compartimentul II al Declarației de compatibilitate, care urmează a fi clarificate de autorul proiectului în procesul de definitivare a acestuia. De asemenea, vor fi revizuite și ajustate în modul corespunzător clauza de armonizare și Nota informativă, precum și vor fi înlăturate deficiențele de tehnică legislativă, conform obiecțiilor formulate în compartimentul III.

10. Constatările expertizei juridice

Constatările expertizei juridice sunt reflectate în avizele Ministerului Justiției (nr. 04/5485 din 27.07.2020 și nr. 06/2-7752 din 07.12.2020).

Având în vedere investirea noului Guvern proiectul menționat urmează repetat a fi supus expertizei juridice.

11. Constatările altor expertize:

Proiectul legii a fost examinat în cadrul a două Ateliere de lucru (27.02.2020 și 03.11.2020) dedicate situației de reglementare a domeniului biosecurității în Republica Moldova. Atelierul a fost organizat în cadrul unui studiu realizat de Agenția de Mediu al Austriei în cadrul proiectului finanțat de Uniunea Europeană: „Creșterea competitivității în sectorul agroalimentar prin integrarea acestuia în lanțurile valorice interne și globale, în special în sectorul culturii de soia”, implementat de Agenția de Dezvoltare a Austriei (ADA), în parteneriat cu Donau Soja Austria și Centrul Educațional ProDidactica și în colaborare cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.

De asemenea, Secretariatul Consiliului Economic a remis proiectul legii, în redacția susținută în cadrul ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din data de 14 iulie 2020, către membrii Consiliului Economic.

Comentariile și recomandările pe marginea proiectului expuse de Asociația Businessului European, Camera de Comerț Americană din Moldova, Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate, Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Asociația Investitorilor Străini au fost luate în considerare.

Secretar de stat

Iordanca-Rodica IORDANOV

